

Τράπεζα θεμάτων Αντιγόνης Β' Λυκείου

GI_V_AEG_0_18202

Θέμα 379^ο Σοφοκλέους, Αντιγόνη, στ. 710-729**A. ΚΕΙΜΕΝΟ**

- ΑΙ. Ἄλλ' ἄνδρα, κεῖ τις ἦ σοφός, τὸ μανθάνειν 710
πόλλ' αἰσχρὸν οὐδὲν καὶ τὸ μὴ τείνειν ἄγαν.
Ὅρας παρὰ ρείθροισι χειμάρροις ὄσα
δένδρων ὑπέικει, κλῶνας ὡς ἐκσώζεται,
τὰ δ' ἀντιτείνοντ' αὐτόπρεμν' ἀπόλλυται.
Αὐτως δὲ ναὸς ὅστις ἐγκρατὴ πόδα 715
τείνας ὑπέικει μηδέν, ὑπτίους κάτω
στρέψας τὸ λοιπὸν σέλμασιν ναυτίλλεται.
Ἄλλ' εἶκε θυμῷ καὶ μετάστασιν δίδου.
Γνώμη γὰρ εἶ τις κάπ' ἐμοῦ νεωτέρου
πρόσεστι, φήμ' ἔγωγε πρεσβεύειν πολὺ 720
φῦναι τιν' ἄνδρα πάντ' ἐπιστήμης πλέων·
εἰ δ' οὔν, φιλεῖ γὰρ τοῦτο μὴ ταύτη ῥέπειν,
καὶ τῶν λεγόντων εὖ καλὸν τὸ μανθάνειν.
- ΧΟ. Ἄναξ, σέ τ' εἰκός, εἶ τι καίριον λέγει,
μαθεῖν, σέ τ' αὖ τοῦδ'· εὖ γὰρ εἴρηται διπλῆ. 725
- ΚΡ. Οἱ τηλικοῖδε καὶ διδαξόμεσθα δὴ
φρονεῖν ὑπ' ἄνδρὸς τηλικουῶδε τὴν φύσιν;
- ΑΙ. Μηδὲν τὸ μὴ δίκαιον· εἰ δ' ἐγὼ νέος,
οὐ τὸν χρόνον χρὴ μᾶλλον ἢ τᾶργα σκοπεῖν.

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ**1. Να μεταφραστεί το τμήμα: Γνώμη γὰρ εἶ τις ... τηλικουῶδε τὴν φύσιν;****(Μονάδες 30)**

ΑΙΜΩΝ

Γιατί αν κάποια γνώμη μπορεί να προστεθεί και από εμένα, παρ' ότι νεότερος, εγώ βέβαια λέω ότι το πιο καλό είναι να γεννιέται κανείς πάνσοφος' διαφορετικά (αν όμως δεν γεννήθηκες τέτοιος), επειδή αυτό συνήθως δεν συμβαίνει έτσι, είναι καλό να μαθαίνει και από εκείνους που μιλούν ορθά.

ΧΟΡΟΣ

Βασιλιά, είναι λογικό και εσύ να ακούσεις (τον Αίμονα), αν λέει κάτι ορθό, και εσύ πάλι αυτόν εδώ' γιατί κι από τους δύο έχουν ειπωθεί σωστά λόγια (ορθές σκέψεις).

ΚΡΕΩΝ

Θα διδαχτούμε λοιπόν εμείς σε αυτήν την ηλικία να σκεφτόμαστε σωστά από έναν άνδρα τόσο νέο στην ηλικία;

2. Ποια ήταν τα βασικά στοιχεία στη σκευή (ενδυμασία) των υποκριτών και των χορευτών στην αρχαία παράσταση;**(Μονάδες 10)**

Κατά την παράσταση η εμφάνιση των **ηθοποιών** ήταν μεγαλοπρεπής. Ο τελετουργικός χαρακτήρας του αρχαίου θεάτρου αλλά και η ίδια η φύση των ρόλων (ήρωες, θεοί, ημίθεοι, βασιλιάδες) επέβαλαν και την ανάλογη σκευή (ενδυμασία). Έτσι οι βασιλιάδες και οι βασίλισσες φορούσαν χιτώνες ποδήρεις στολισμένους με ζωηρά χρώματα, όταν ήταν ευτυχισμένοι, και φαιά, όταν έπεφταν σε δυστυχία. Οι θεοί διακρίνονταν από τα σύμβολά τους και οι μάντιες, όπως ο Τειρεσίας, έφεραν μάλλινο ένδυμα (άγρηνόν) πάνω από τον χιτώνα.

Φορούσαν ακόμη οι ηθοποιοί υψηλά υποδήματα που αργότερα ονομάστηκαν κόθορνοι, ενώ διάφορα παραγεμίσματα, κάτω από τα ενδύματα, τους έκαναν μεγαλόσωμους. Το πρόσωπο των ηθοποιών κάλυπτε προσωπίδα, η παρουσία της οποίας συνέχιζε τη διονυσιακή παράδοση, αλλά και παράλληλα διαμόρφωνε τον κατάλληλο για το έργο ανθρώπινο τύπο.

Οι **χορευτές** ήταν ντυμένοι απλούστερα από τους υποκριτές. Η ενδυμασία τους ήταν ανάλογη προς τα πρόσωπα τα οποία υποδύονταν.

3. α) Να σχηματίσετε για καθεμία από τις λέξεις της Α' στήλης ένα παράγωγο επίθετο της αρχαίας ελληνικής γλώσσας με την κατάληξη που δίνεται στη Β' στήλη.

Επίθετα παράγωγα από ονόματα		
Α' ΣΤΗΛΗ	Β' ΣΤΗΛΗ	Γ' ΣΤΗΛΗ

όνομα	κατάληξη	παράγωγο επίθετο
άνηρ	-είος	
γνώμη	-ικός	
χρόνος	-ιος	
δένδρον	-ώδης	
θυμός	-ικός	

(Μονάδες 5)

άνηρ → ανδρείος
γνώμη → γνωμικός
χρόνος → χρόνιος
δένδρον → δενδρώδης
θυμός → θυμικός

β) τάση, πρέσβης, αμφίρροπος, απώλεια, φρόνηση: Να συνδέσετε τις παραπάνω λέξεις της νέας ελληνικής γλώσσας με τις λέξεις του κειμένου με τις οποίες έχουν ετυμολογική συγγένεια.

(Μονάδες 5)

τάση → τείνειν, αντίτεινοντα
πρέσβης → πρεσβεύειν
αμφίρροπος → ρέπειν
απώλεια → απόλλυται
φρόνηση → φρονεῖν

Επιμέλεια: Αικατερίνη Ανδρικοπούλου - Φιλολόγος